

M O N I T O R 2004

az érettségizők ismereteinek felmérése

Magyar nyelv és irodalom

Teszt Mj-1, I. rész

B változat

Ez a teszt magyar tannyelvű gimnáziumokban
érettségiző diákok számára szól.

© (2004) Štátny pedagogický ústav
EXAM®, Bratislava

01	<p>Döntse el, melyik a helyes írásmód!</p> <p>(A) Déli Pályaudvar (B) Déli pályaudvar (C) Déli – pályaudvar (D) déli Pályaudvar</p>
02	<p>Sorolja be a magyar nyelvet a – nyelvek szerkezete szerint – a megfelelő nyelvtípusba!</p> <p>(A) toldalékoló - agglutináló (B) hajlító - flektáló (C) elkülönítő - izoláló (D) kiválogató - szelektáló</p>
03	<p>Határozza meg, hogy melyik a helyes betűrendbe állítás az alábbi lehetőségek közül!</p> <p>(A) Anasztázia, Ábel, Abigél (B) Abigél, Ábel, Anasztázia (C) Ábel, Abigél, Anasztázia (D) Abigél, Anasztázia, Ábel</p>
04	<p>Válassza ki a megadott lehetőségek közül, hogy melyik vonatkozik a feltüntetett szóalaktani elemzésre!</p> <p style="text-align: center;"><i>beteg – ség – e – k</i></p> <p>(A) szótő, jel, kötőhang, jel (B) szótő, képző, képző, rag (C) szótő, képző, kötőhang, rag (D) szótő, képző, kötőhang, jel</p>
05	<p>Állapítsa meg, hogy a felsorolt toldalékok közül melyik felel meg a feltüntetett szó vastagon kiemelt toldalékának!</p> <p style="text-align: center;"><i>testvér – (e) – m</i></p> <p>(A) birtokjel (B) birtokos személyjel (C) birtoktöbbsesítő jel (D) többsesjel”</p>
06	<p>Állapítsa meg, milyen hangtani változás alakult ki a feltüntetett szóban:</p> <p style="text-align: center;"><i>menjen</i></p> <p>(A) zöngéesség szerinti részleges hasonulás (B) teljes hasonulás (C) képzés helye szerinti részleges hasonulás (D) összeolvadás</p>
07	<p>Keresse ki a határozói igeneveket!</p> <p>(A) sírva, kérve (B) sehol, hanyatt (C) olvasó, csillogó (D) elfáradt, megművelt</p>
08	<p>Válassza ki, hogy az alábbi mondatba a kipontozott helyre melyik igealak illeszthető be!</p> <p style="text-align: center;">.....<i>már le gyorsabban a víz!</i></p> <p>(A) Follyon (B) Fojjon (C) Folyjon (D) Folylyon</p>

22	A Szigeti veszedelem és az antik eposzok közötti lényeges különbségek a következőkben láthatók:
(A)	az eposzi kellékekben, a hősök dicsőítésében, a részletezésben, a szerelmi háromszögben
(B)	a keresztény világképben, a korának szóló aktuális üzenetben
(C)	a szereplők számában, a mű terjedelmében, a témamegjelölésben
(D)	a kalandokban, a dicsőítő jelzőkben, a seregszemlében, a főszereplő magatartásában
23	A fejedelem apródja volt. „Édes néjének” címzett fiktív levelei irodalmunk gyöngyszemei. A Beck Ö. Fülöp által róla formált plakett a Nyugat címlapján szerepelt.
(A)	Bethlen Miklós
(B)	Bercsényi Miklós
(C)	Mikes Kelemen
(D)	Gyöngyösi István
24	A magyar felvilágosodás sajátossága, amiben eltér az angol, francia, német felvilágosodástól:
(A)	a humanitás és embertisztelet, egyéni függetlenség.
(B)	harc a függetlenség érdekében a saját nyelv jogaiért.
(C)	egyház- és társadalombírálat, harmónia és optimizmus.
(D)	harc a szabad gondolkodásért, az ész győzelméért.
25	Petőfi a világnézetét, hitvallását külön költeményekbe foglalta. Válassza ki azt a verset, amelyik <u>nem tartalmazza</u> a költő ars poeticáját!
(A)	Egy gondolat bánt engemet
(B)	A XIX. század költői
(C)	Szabadság, szerelem
(D)	Beszél a fákkal a bús őszi szél
3. számú idézet	
<i>„Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban?...”</i>	
26	Állapítsa meg a szerző nevét és a mű címét a 3. számú idézet alapján!
(A)	Vörösmarty Mihály: Zalán futása
(B)	Czuczor Gergely: Az augsburgi ütközet
(C)	Arany János: Az elveszett alkotmány
(D)	Vörösmarty Mihály: Árpád ébredése
27	Kapcsolja valamelyik motívumkörhöz Ady: A föl-földobott kő című versét!
(A)	forradalmi versek
(B)	háborúellenes versek
(C)	istenes versek
(D)	hazaszeretetről szóló versek
28	Válassza ki a XX. századi modern művészeti törekvések összefoglaló megnevezését!
(A)	késő modern
(B)	avantgarde
(C)	performance
(D)	posztmodern
29	Nevezze meg azt a személyt, aki Babits ismert művében egy cethal gyomrában élt!
(A)	Jónás
(B)	Jób
(C)	Jeremiás
(D)	János

30	<p>Állapítsa meg Marquez világhírű regényének címét, amelyben Macondo lakóinak lehetőség adatott arra, hogy megteremtsék maguknak a földi paradicsomot, de ezt a lehetőséget rendre elszalasztották.</p> <p>(A) Mester és Margarita (B) Ráktérítő (C) Zabhegyező (D) Száz év magány</p>
31	<p>Az alábbi rövid jellemzés alapján ismerje fel a filozófiai irányzatot!</p> <p><i>„A lét értelmetlen, az ember szükségszerűen magányos, bele van vetve a világba, amely létét veszélyezteti, ezért alapvető érzései a félelem és a szorongás. Az az ember, aki felméri létezésének végességét, az valódi autentikus létet tud élni.”</i></p> <p>(A) neopozitívizmus (B) fenomenológia (C) egzisztencializmus (D) szellemtörténet</p>
32	<p>Válassza ki annak az írónak a művét, aki a magyar irodalomban létrehozta az irodalmi szociográfiát, és az alább feltüntetett írásában részletes pontossággal beszámolt szülőhelyéről, a táj embereiről, családjáról, szokásokról.</p> <p>(A) Veres Péter: Az alföld parasztsága (B) Féja Géza: Viharsarok (C) Erdei Ferenc: Futóhomok (D) Illyés Gyula: Puszták népe</p>
33	<p>Írja le a legbecselesebb szórványemlékünk, a Tihanyi Apátság alapítólevelének első, összefüggő magyar mondatát!</p>
34	<p>Fejtse ki röviden, miben talál hasonlóságot Dante Beatricéje, Petrarca Laurája, Juhász Gyula Sárvári Annája és Vajda János Ginája között!</p>
35	<p>Kazinczy a „magyar Petrarcanak” nevezte Kisfaludy Sándort, a költő álnevet választott magának. Írja le, kinek a szerelmeit énekelte meg!</p>
<p>4. számú idézet</p>	
<p><i>„Jegyezd meg e nagy igazságot, hogy soha a földnek golyóbisán egy nemzet sem tehetette addig magáévá a bölcsességeket, mélységet, valameddig a tudományokat a maga anyanyelvébe bé nem húzta. Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem.”</i></p>	
36	<p>Állapítsa meg a 4. számú idézet alapján, hogy ki a mű szerzője, és mi a mű címe!</p>
37	<p>Írja le Vörösmarty Szózat című ódájának második versszakának utolsó sorát!</p>
38	<p>Találja ki, hogy Petőfi melyik költeményében szerepel a „szőlőszem”-hasonlat!</p>
39	<p>A századforduló költészetének hívei kétségbe vonták a művészet társadalomformáló szerepét, s a „l’art pour l’art” elvét hirdették. Fordítsa le magyarra ezt a francia kifejezést!</p>

5. számú idézet

„Mindnyájan Gogol köpönyegéből bújtunk ki.”

- 40** Állapítsa meg, hogy Dosztojevszkij híressé vált mondatában Gogol melyik művére utalt!
- 41** Első összefüggő szövegünk a Halotti beszéd. Nevezze meg a két 20. századi költő közül az egyiket, aki ugyanilyen címmel írt verset!
- 42** Állapítsa meg, hogy Móricz Zsigmond melyik regényében bírálja a korrupciót, a protekciót, amelyeknek végül a regény főhőse is áldozatul esik!
- 43** Nevezze meg azt az író, akinek alteregója, alakmása, azonos című novellagyűjteményének főhőse Esti Kornél!
- 44** Állapítsa meg, melyik magyar költő verseit tartalmazza a Bori notesz!

6. számú idézet

„A regény különböző háborús epizódok, abszurd történetek halmaza. Heller regényében a legénység fő ellensége nem annyira a német hadsereg, hanem inkább a saját tisztikaruk.”

- 45** Írja le Joseph Heller világhírű regényének címét, amelyről a fenti, 6. számú idézet szól!
- 46** Állapítsa meg, ki volt az a 20. századi magyar költő, s mi volt versének címe, amelyben a totális zsarnokságról ír! A kétszáz soros költeményét egyetlen mondatba sűrítette.
- 47** A szlovákiai magyar irodalmi folyóiratok közül egynek írja le a címét!
- 48** Keresse meg a helyes magyar megfelelőjét az alábbi szlovák kifejezésnek!
- pohotovosť*
- 49** Írja le a szavakból hiányzó mássalhangzókat, amelyeknek helyét kihagytuk!
1. rö...tön,   2. külö...ben,   3. szö...décse!
- 50** Válassza ki azt a szót, amelyben csak ajakkerekítéses magánhangzók vannak!
- ajtó, kerítés, író, üveges, szépít*
- 51** Az alábbi toldalékos szavak közül válassza ki azt, amelyikben képzőt talált, és csak a képzőt írja le válaszába!
- irtam, kerülget, házból, asztalok*
- 52** Tegye a mesél igét:
- többes szám, 2. személy, kijelentő mód, múlt idő, tárgyas ragozású alakba!*
- 53** Határozza meg a feltüntetett szavak szófaját!
- mögé, alatt, végett*

54 Állapítsa meg az alábbi névmások fajtáját!

akivel, ami, amilyen, amennyire

55 Döntse el, hogy helyesírásunk négy alapelve közül melyik érvényesül az alábbi szóban!

Széchenyi István

56 Nevezze meg annak a mondatrésznek a fajtáját, amelyekre az alábbi mondatban a miből? kérdéssel kérdezhetünk!

Színes anyagból készítették az új ruhákat.

57 Írja le, hogy melyik mellérendelt mondat kötőszavai lehetnek a következő szavak!

tehát, ezért, hát

58 Állapítsa meg, hogy a felsorolt műfajok melyik stílushoz tartoznak!

kérvény, rendeletek, elismervény, felszólítás, törvények, meghívó

59 Írja le betűkkel a feltüntetett számjegyet!

8680

60 Határozza meg a feltüntetett szavakat jelentésük szerint!

nyelv, asztal, zebra

Vége a teszt I. részének

Magyar nyelv és irodalom

Teszt Mj-1, II. rész

A kidolgozásra szánt idő: 30 perc

Válaszaikat egyenesen a tesztlapra írják! Minden adatot ugyanúgy töltsenek ki, ahogy a válaszíven.

Kód školy:

Kód triedy:

Číslo žiaka:

Otázka 61

Otázka 62

Otázka 63

Otázka 64

Otázka 65

1. Pridelené body:

2. Pridelené body:

61 Foglalja össze 1-2 mondatban, mi volt a Nagy Francia Enciklopédia szerkesztőinek célja!

---

62 Fejtse ki röviden, hogy milyen embertípust mintáztak meg az ún. „kisember-novellák”-ban az orosz realisták!

- 63** Készítse el Katona József: Bánk bán című tragédiájának cselekményvázlatát!
A dráma szerkezeti vázlatpontjai mellé írja le az oda tartozó legfontosabb eseményeket!

expozíció –

---

bonyodalom –

---

tetőpont –

---

hanyatlás –

---

megoldás –

- 64** Írja le a hiányzó 1. versszakot, majd 5-8 mondatban mutassa be József Attila: Tiszta szívből című versét!

---

*Hogyha nem kell senkinek,
hát az ördög veszi meg.
Tiszta szívvel betörök,
ha kell, embert is ölök.*

*Harmadnapja nem eszek,
Se sokat, se keveset.
Húsz esztendőm hatalom,
Húsz esztendőm eladom.*

*Elfognak és felkötnek,
áldott földdel elfödnek
S halált hozó fű terem
gyönyörűszép szívemen.”*

- 65** Értelmezze pár mondatban Ottlik Géza: Iskola a határon című regényének a címében is megtalálható határ kulcsszót!